

13. Can. XLI. Edicit, ut si frater fratris uxorem vi-tiarit, a neutro deinceps illa contingi possit propter evitandum incestum; addit tamen, si urgeat inconti-nentia periculum, Episcopum post mulieris poenitentiam suo prescripto peractam eidem conjugatis usum matri-monii debere dispensare; *Ne (inquit) dum sperantur ad alia sublevari, corrumpant in canum.* Hinc liquet, posse per Episcopum dispensari in impedimentis contracto le-gitimo matrimonio supervenientibus; etiam in primi gradus incestu, ut docet Thomas Sanchez de matrimonio lib. 8. disp. 11. n. 16. quem Bonacina, alique sectantur.

14. Can. XLVIII. *Illud etiam nec canonica institutione definitum, nec introductione aliqua refutatum, sed propter eos, qui diverse de eo sentiunt, aliquid commemoramus: si quis sua commatris spirituales filiam fornicato & ita con-ringente rerum causa in concubium duxerit, consilio ma-ruriore servato habeat, atque honeste legitimo conjugio operam det.*

Secundum jus a Concilio Tridentino statutum sess. 25. cap. 2. distinguendum est inter commatris filios de sacro lavacro susceptos, & non susceptos; de susceptis enim non potest esse ullum cum patrino conjugium. Epi-tost aliis commatris filiis sive compater sive commater nuptiis copulari. Canon iste manifeste astruit, in ambi-guis morum questionibus utrimque probabilibus atque asertis a gravibus & probatis Doctoribus (quales in praxi casus occurrunt innumeri, nullo evidenti ac re-cepto jure definiti) licitum esse, dum adit bona fides, nec qui operatur oppositam partem esse credat probabi-liorem, ad unam ex duabus se determinare. Hujus enim Concilii Patres nihil ausi sunt in proposito de matrimo-nio questione (ut ipsimet protestantur) definire; consi-lium tamen dant alteram e duabus sequendi, cui se ali-quis antea cum bona fide addiderit.

Can. LI. *Illud vero communi decreto secundum Cano-nem instituta definitum & prejudicatum, ut si quis cum uxore alterius, vivente eo, fornicatus fuerit; moriente ma-rilio, Synodali judicio aditus ei claudatur illicitus, ne ul-terius ei conjugatur matrimonio, quam prius polluit adul-terio: volumus enim, nec Christiana Religioni oportet, ut ullus ducat in conjugium, quam prius polluit per adulterium.*

Non servatur iste canon, si intelligas de invaliditate matrimonii post conjugis mortem inter adulteros initi, nisi ad adulterium præcedens accesserit vel mutua fides de contrahendo post conjugis mortem matrimonio, aut ipsi adulteri in mortem conjugis conspiraverint. Immo sufficit amborum conspiratio sine adulterio, dummodo fuerit sequuta occisio, quin etiam nec requiritur ambo-rum ad occisionem conspiratio, sed unius eorum ma-chinatio cum effectu altera inscia parte, sed eocasu re-quiritur utriusque adulterium. Vide tit. per totum in Decretalib. de eo qui duxit in matrimonium, quam polluit per adulterium.

CONCILIIUM NAMNETENSE

Epocha incerta.

1. **N**amnetes, seu Namnete, urbs est ad Ligerim Episcopalis sub Turonensi Metropolitano.

2. Can. I. *Ut Dominicis & festis diebus Presbyteri, antequam Missas celebrent, plebem interrogent, si aliterus Parochianus in Ecclesia sit qui proprio contempto Presby-tero ibi Missam velit audire. Quem si invenerint, statim ex Ecclesia abiciant, & ad suam Parochiam redire com-pellant. Similiter interrogent, si aliqui discordantes sint, qui inter se litem implacabilem habeant, & si inventi fuerint, statim reconcilientur: Quod si renuerint pacem suscipere, ab Ecclesia rejiciantur, usquequo ad caritatem redeant; non enim possumus munus vel oblationem ad al-tare offerre, donec prius fratri reconcilientur. (Matth. 5.) his ita peractis Sacerdotes Missarum solemniter rite peragant.*

His consentit can. 31. Concilii Arelatensis secundi: *Fit qui publicis inter se odiis exarscunt, ab Ecclesia-isticis conventibus sunt removendi, donec ad pacem recur-rant.* Prior vero hujus Namnetensis canonis pars, de audiendo Sacro in propria Parochia, iteratur in 2. ca-none sequenti, ut nullus Presbyter alterius parochia-num, nisi in itinere fuerit, vel placitum ibi habuerit, ad Missam recipiat. Eodem spectat Concilium Triden-tinum sess. 24. c. 4. de reform. his verbis: *Moneaturque Episcopus populum diligenter teneri unamquemque Parochie sue interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum*

verbum Dei. Cum his conspirant pleræque constitutiones a sanctissimo Prasule Carolo in Mediolanensibus Conci-liis editæ. His tamen derogat perpetua, totoque prope-modum Orbe Christiano recepta consuetudo in oppositum.

3. Can. VI. *Præcipiendum secundum Canonum auctori-tatem, ut de sepulchris & hominibus sepeliendis nihil ma-neris exigant, nisi forte qui sepelitur, vivens jussit, Ecclesia, in cujus atrio sepelitur, de suis aliquid tribue-re, aut etiam post mortem illius, quibus commissum est ejus elemosynam facere, de rebus illius dare aliquid sponte voluerint; tamen a Presbyteris nullatenus exiga-tur, sive ab illis qui vicis & locis presunt. Prohibendum etiam secundum Majorum instituta, ut in Ecclesia nul-latenus sepeliantur, sed in atrio, aut in porticu, aut ex-tra Ecclesiam; infra Ecclesiam vero aut prope Altare, ubi corpus Domini & sanguis conficitur, nullatenus ha-beat licentiam sepeliendi.*

Serius in usum Ecclesiarum receptum fuit, ut fide-lium cadavera intra templorum ambitum sepelirentur, præterquam Martyrum, aliorumve, quos Ecclesia publi-co cultu veneratur. Ceterorum autem fidelium in pu-blicis cæmeteriis, aut atrii templi condebantur. Epi-scopos tamen intra Ecclesias tumulari mos fuit, ut te-statur Sozomenus libr. 2. cap. ult. in quo scribit quoque Constantinum fuisse in Basilica Apollolorum Constanti-nopoli conditum, quam vivens a fundamentis excitave-rat. Verum non in alia templi parte quam in vestibulo, quod idem censendum pariter existimo de Episcopis. Liqueo vero ex Chrysostomi verbis homil. 26. in 2. Co-rinth. *Constantinus Augustus Constantinum Magnum in-genti honore se affecturum existimavit, si in vestibulis collocaret Piscatoris. Quod enim in Regis janitores sunt Regibus, id in sepulchro Reges sunt Piscatoribus, & præ-clare secum agi putant, si janua ipsi assignent vestibula-ris.* Concilium Bracarense I. anni 573. can. 36. prohibet intra Basilicas sepeliri fidelium cadavera. Insuper Concilium Varense citatum in Decreto, c. præcipien-dum, 13. qu. 2. jubet extra Ecclesias sepulture mandari fideles defunctos: Sed vel in porticu, vel in atrio, vel in exadris, quo nomine hic intelligigo loca illa, quæ vulgo Claustra vocantur. Idem injungit Concil. Triburienſe can. 17. his verbis: *Secundum statuta San-ctorum Patrum & experimenta prohibemus, & præcipi-mus, ut deinceps nullus laicus in Ecclesia sepeliatur.* Idem ex Concilio Moguntiaco Gratianus, 13. qu. 2. c. nullus: *Nullus mortuus intra Ecclesiam sepeliatur, nisi Episcopi, aut Abbates, aut digni Presbyteri, aut fi-deles laici.* Huc pertinet l. 2. Cod. de sacros. Eccles. & divi Augustini tractatus ad Paulinum, de cura pro mor-tuis gerenda; ad sancti Gregorii Magni temporibus jam invaluerat consuetudo communis intra Ecclesiam sepe-liendi, ut perspicuum sit lib. 2. dialog. cap. 23. & lib. 4. cap. 51. 52. 53. 54. Perhibet etiam Gregorius Turonensis, Clodovæum primum Christianum Francorum Regem (qui anno Chr. 511. mortem obiit) sepultum fuisse in Sanctorum Apollolorum a se fundata Basilica.

4. Can. VIII. *Sicut enim Episcopus non plus potest ha-bere, quam unam civitatem, & vir unam uxorem, ita Presbyter unam tantum Ecclesiam. Itaque nullus Presby-ter plures presumat habere Ecclesias, nisi forte alios Pres-byteros sub se in unaqueque habeat, qui nocturnum atque diurnum officium adimpleant solemniter, & Missarum celebrationes quotidianis explant ceremoniis.*

Ex fine hujus canonis compertum fit, jam tunc fuis-se admodum relaxatam Ecclesiarum disciplinam, cum uni Sacerdoti permittat duarum simul Ecclesiarum præ-fectionem. Præfectus autem Ecclesie residentie adstrin-gitur, ut subditos clericos & suo dirigit exemplo, suaque presentia & admonitionibus in officio vitæque honestate contineat, eorumque defectibus & infirmita-tibus per seipsum suppleat. Prov. 27. *Diligenter agnosce vultrum pecoris tui, rivosque greges considera.* Sapienter ait Sanctus Papa Gregorius libr. 2. epist. 62. *Que enim potest esse Pastoris excusatio, si lupus oves comedit, & Pastor nescit?*

Can. IX. *Ut de oblationibus, qua offeruntur a populo, & consecrationi superflua, vel de panibus, quos afferunt fideles ad Ecclesiam: vel certe de suis Presbyter conven-ienter partes incisæ habeat in vase nitido, ut post Mis-sarum solemniter, qui communicare non fuerint parati, eulogias omni die Dominico & in diebus festis exinde ac-cipiant, & illa unde eulogias Presbyter daturus, ante in hac verba benedicat: Domine sancte, &c.*

Vide secundam nostram de Eulogiis dissertationem, in Notit. Eccl. sæculi II.

ECCLE-

ECCLESIAE DECIMI SÆCULI

HISTORICA SYNOPSIS.

Via nonnulli insequentium seculorum Scriptores, crassa rerum quæ conti-gerant ignorantia, & fabularum affe-ctatione pro suorum temporum barba-rie adducti, nomina summorum Pon-tificum antea prorsus ignota commen-ti sunt, & aniles fabulas scriptis suis reperferunt, ut Marianus Scotus, Martinus Polonus, alique nonnulli; visum est, sinceram Pontificum, in quibus erraverunt, enumerationem ex Auctoribus antiquioribus, & quasi oculatis ac presentibus testibus, & utique multo gravioribus & sapientioribus, præterere. Luitprando Ticinensi, Anastasio Romanæ Ecclesie Bibliothecario, Fulcone Rhemensis Archiepiscopo, qui proximus Hinc-marco successit, amborumque Historico Flodoardo, Græ-coque fidei temporibus edito Romanorum Pontificum Catalogo, a Baronio scientissimo & diligentissimo An-nalista prolato. Igitur post Nicolaum primum sedit in Romana Ecclesia Hadrianus II. deinde Joannes VIII. cui defuncto anno Chr. 882. successus est Maximus, & isti subrogatur Hadrianus III. qui successorem habuit Stephanum V. hunc proximus excepit Formosus, quem Anastasius in Nicolao magne sanctitatis Episcopum nomi-nat, quem Luitprandus sapientissimus illorum tempo-rum historicus Ticinensis Episcopus laudatissimum testa-tur, tum religione, tum morum integritate atque do-ctrina, cuique honorificum admodum perhibet testimo-nium apud Flodoardum Hincmarum Rhemensis, ejus san-ctitatem & scientiam mirifice commendans, ejusque amicitiam expetens, datus ad ipsum Formosum litteris, cum nondum ad Romanam Cathedram ascendisset, Formo-sum deinde vita perfunctum sublequitus est longe illi dispar Stephanus VI. præcessori suo infensissimus.

2. Hadriano III. supremo existente Pontifice anno Chr. 884. ut scribit Leo Ollienſis, celeberrimum Cassi-nense Monasterium a Saracenis occupatum, expulsum, incensumque barbarica immanitate fuit, multis trucidatis Monachis, & cum his sancto Abbate Berthario. Fa-tiscente apud Germanos Romano Imperio, novum in Italia instauratum est Romanorum Imperium anno 892. quo Formosus Pontifex Vidonem corona Imperiali redimivit: cum alioqui pluribus antea annis privata usur-patione se Imperatorem gessisset, atque appellasset, si-liumque Lambertum sibi in Imperio successorem desi-gnasset. Quo eodem anno, Germania Normannorum gradationibus miserabiliter devastata est, & ab illis no-bile Prunienſe Monasterium (intra quod depositum spon-te Imperio Lotharius primus vitam finierat) diriptum ac pene everſum fuit, ut eorundem Scriptor temporum, & qui eodem in Monasterio Monachatum professus fue-rat, Regino scriptis prodit.

3. Idem pariter annus insignis in Gallia fuit inun-ctione & coronatione Caroli cognomine Simplicis, qui solus ex Regia prosapia supererat, rejecto Odone Comite Parisiensi, qui Francie Regis titulum tyrannice sibi vindicarat. Facta igitur Episcoporum Synodo, simul-que frequentibus Francie Procerum apud Durocortorum Rhemorum comitiis, ibidem constitutum est, non alium posse legitimum esse Francorum Regem, quam Ludovi-ci Balbi nuperrimi Regis filium Carolum, quandoquidem Francorum inviolabili lege sancitum erat, quam diutina consuetudo jam inde ab initio Monarchie fir-marat, non alium posse Regem suscipi, quam quem sanguine proximum prædecessor sibi superstitem reliquis-set, proindeque Odonem sine ullo jure, nec alio quam tyrannica invasionis titulo potiri regno. Itaque Caro-lus quatuordecim tantum annorum puer est proclama-tus. Quod ut firmius stabiliretur, idem Fulco sedulus tanta rei promotor, in rei gesta defensionem litteras misit ad Arnulphum Germanie Regem, & ad Vidonem Imperatorem, atque ad Romanum Pontificem Formo-sum iteratas, ut se eorum, quæ Rhemis facta fuerant, approbatores & fautores exhiberent; ut Flodoardus in historia Rhemensis Ecclesie sub Fulcone fidem facit. Unde statim orta inter Provincias Regni mutue dif-fensiones civiliaque bella, cum Odo ejusque partibus additi in oppositum armis contenderent.

4. Deficiente, aut ad inertiam prolapsa Caroli Ma-gni progenie, innumeris cladibus confictata est Italia per Saracenorum gradationes, quibus accessit tyranno-rum ambitio pro Italia regno, & Imperii corona mu-tuo contententium, ad ultimum populorum diversas in partes divisorum exitum & internecionem, & quod caput malorum est, nefarii scelerestis Pontifices scortis

in illorum temporum historia famosissimis palam addi-cti, omnia ex illarum arbitrio gerebant. Stephanus alius VI. recensitus, alius vero Papa VII. odio exitiali adversus præcessorem Formosum Pontificem furens, ejus e tumulo erutum cadaver ad se in Episcoporum confes-sum adductum pronunciat degradationis judicio, Pon-tificalibus indui jussit ornamentis, quibus illum ferali-bus verbis & execrabili violentia sensum expoliavit: & sic denudatum cadaver sacris pollicibus & indicibus am-putat, in Tiberim trahi & projici fecit. Nec satis ha-buit cetera omnia Formosi acta rescindere, sed eodem quoque malignantium consilio & decreto sub gravibus poenis edixit, ut quotquot Ecclesiasticos Ordines ab il-lo, aut illis, quos Formosus Episcopus consecravit, susceperant, se iterum ordinandos præsentarent. Hæc tam nefaria cogitare ann. 896. Joannes deinde nonus long-e moderatior Pontifex acta & sancita ab hoc Romano Concilio reprobat, Formosique memoriam honorifice restituit, in Ravennatenſi Synodo, anno, ut scribit Si-gonius, 898. ut autem asserit Baronius, anno 904. Suc-cessit post hæc Sergius Papa tertius, pari cum Step-hano VII. impietate insignis, a quo damnatum Romæ fuit istud Ravennæ innotum Concilium, instauratum vero, quod sub Stephano præcesserat Romanum. Refugit ani-mus alia commemorare vel cogitatu horrenda, quæ a gravibus istius sæculi Scriptoribus Luitprando Cremo-nensi Episcopo, a Reginone Abbate, alique referuntur; quæque fuscè prosequitur Baronius in Annalibus suis, Carolus Sigonius de Regno Italiae, & alii.

5. Omni sublimior laude Annalium conditor Baro-nius, atque Genebrardus dignissimus Aquarum sextiarum Archiepiscopus, vir in omni literatura profundissime versatus, hæc & alia, quæ sciens prætermissis, confici-bentes, sapienter admonent, nihil causæ esse, cur Ec-clesie Romanæ vitio verti possit hujusmodi Pontificum promotio, morumque perverſitas. Non enim libera vel canonica Romani Cleri electio, (ut ante fieri con-suetum fuerat) sed intrusio Principum nefariorum Romanam Ecclesiam, quamvis invitam, dira tyrannide opprimentium, Apostolicum solium isti contuderant. Hi fuerunt in primis Principes Italici, qui suprema usur-pata Romæ dominatione, & Italiam pro suo regentes arbitrio, abolitis electionum canonicarum formis, am-bitiosos Prælatos, altiore pretio & infamibus obsequiis & pollicitationibus licitantes, ad Romanam sedem pro-movebant: ceteraque Ecclesie dignitates venales habe-bant: quorum postmodo vestigiis insisteret quædam Germanorum Reges ac Imperatores. Nihil est igitur, quod miremur, si his pravis artibus proveci Pontifices prave turpiterque vixere. Sane alioqui nulla toto Orbe Ec-clesia, tot illustres Pontifices publicaque veneratione colendos in cælum transmisit, ut Romina.

6. Jam inde superſtite adhuc & Imperante Carolo Crasso, cum liberis careret, duo quidam præcipui Italiae Dynastæ, Vido Dux Spoletinus, & Berengarius For-Julii & Veronæ Dux, divisa in factiones Italia, regnum Italia Romanumque Imperium, ut paullo ante dictum est, certatim ambiebant: obtinueruntque ab Hadriano Papa secundo decretum, ut defuncto sine liberis Caro-lo regnum Italia Romanumque Imperium, non aliis, nisi alicui Italiae Principi deferretur. Accepto demum de morte Caroli nuntio, ut scribit Luitprandus lib. 1. cap. 6. Guido certus de Pontificis Formosi propenso in se animo Romanum convolvit, ab eoque acceptis omni-bus Imperii insignibus inunctus est Imperator, anno Redemptoris octingentesimo nonagesimo secundo; quod probat Baronius ipſis Formosi ad Fulconem Rhemensem litteris, quarum meminit Flodoardus lib. 4. hist. Rhem. cap. 2. At vero Berengarius Vidonis æmulus ante trien-nium ipſo, quo deceſſerat Carolus Crassus anno 888. se Italiae Regem proclamari fecerat, & in Ticinensi ci-vitate ab Anselmo Mediolani Archiepiscopo pro Rege inungi. Stephanus enim sextus, quo Romana in sede constituto, Carolus Crassus sub Fulcone fidem facit. Unde statim orta inter Provincias Regni mutue dif-fensiones civiliaque bella, cum Odo ejusque partibus additi in oppositum armis contenderent.

dicato